

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartement
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo
postmottak@bld.dep.no

Deres ref.:
13/3326

Vår ref.:
HBORING
S13/5439

Arkivnr:
F41
L71565/13

Dato:
12.12.2013

Ved henvendelse vennligst oppgi referanse S13/5439

Høringssvar - forslag til endringer i forskrift om fosterhjem (kommunens tilsyn med barn i fosterhjem)

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD) har i brev av 04.10.2012 sendt på høring forslag til endringer i forskrift 18. desember 2003 nr. 1659 om fosterhjem (fosterhjemsforskriften) § 8 og 9. Høringsfristen er satt til 13.12.2013.

Sakens bakgrunn:

Stortinget vedtok endringer i barnevernloven (bvl.) 13. juni 2013, bl.a. § 4-22. Denne bestemmelsens fjerde, femte og sjette ledd lyder slik etter endringen:

Den kommune der fosterhjemmet ligger, har ansvar for godkjenning og tilsyn av hjemmet.

Kommunen skal føre tilsyn med hvert enkelt barn i fosterhjem fra plasseringstidspunktet og frem til barnet fyller 18 år. Formålet med tilsynet er å føre kontroll med at barnet får forsvarlig omsorg i fosterhjemmet og at de forutsetninger som ble lagt til grunn for plasseringen blir fulgt opp.

Kommunen skal sørge for at de som skal utøve tilsynet gis nødvendig opplæring og veiledning.

Formålet med lovendringen er å styrke tilsynet med barn i fosterhjem gjennom et mer profesjonalsert og tydelig kommunalt forankret tilsynsansvar. Lovendringen gir bl.a. kommunen større fleksibilitet med hensyn til hvordan tilsynet administrativt skal organiseres. Det er nå kommunen, og ikke nødvendigvis barneverntjenesten, som har ansvar for tilsynet. Kommunen kan velge å legge ansvaret for å gjennomføre tilsynsbesøkene til en av de andre tjenestene i kommunen, for eksempel til den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Kommunen kan velge å benytte eksterne aktører til å gjennomføre tilsynsbesøkene på kommunens vegne, eller at kommuner inngår samarbeid om gjennomføringen av tilsynsbesøkene. I tillegg til at kommunene gis større frihet til å organisere tilsynsarbeidet, stilles det heller ikke lenger krav om at det skal oppnevnes en bestemt tilsynsfører til det enkelte barnet. Kommunen har ansvar for at de som skal utøve tilsynet gis nødvendig opplæring og veiledning. Kommunen må blant annet sikre at tilsynspersonene har nødvendig kompetanse

om barns rettigheter i fosterhjemmet og om det å snakke med barn i en krevende livssituasjon.

Kommunen har ansvaret for at tilsynet blir utført på en fullt forsvarlig faglig måte, jf. bvl. ny § 1-4 om krav til forsvarlige tjenester og tiltak. Dette betyr blant annet at det vil bli stilt mer konkrete krav til tilsynets innhold, innholdet i tilsynsrapportene og oppfølgingen av tilsynsrapportene. Samlet sett anser BLD at dette vil legge til rette for bedre kvalitet i tilsynet med barn i fosterhjem.

Endringene må videre ses i sammenheng med andre endringer i barnevernloven. Det vises særlig til presisering og tydeliggjøring av barneverntjenestens ansvar for oppfølging av barn etter omsorgsovertakelse (bvl. § 4-16) og nye regler om medvirkning og tillitsperson (bvl. § 4-1). BLD vil i en egen høring sende utkast til forskrift om medvirkning og tillitsperson.

BLD opplyser at det er også behov for sentralt utviklede faglige anbefalinger for tilsynsarbeidet. Ny forskrift vil tidligst tre i kraft i annet halvår 2014.

Kommentarer til forslaget om forskriften:

Asker kommune v/barneverntjenesten vil med dette avgi en administrativ høringsuttalelse i forhold til det ovennevnte. Uttalelsen vil bli forelagt komite for oppvekst i etterkant.

BLD foreslår i forskriften, på samme måte som i loven § 4-22 femte ledd, at det er fosterhjems kommunen skal føre tilsyn med at barnet får forsvarlig omsorg i fosterhjemmet og at de forutsetninger som ble lagt til grunn ved plasseringen blir fulgt opp.

Lovendringene innebærer ingen endringer i ansvarsfordelingen mellom kommuner. I proposisjonen forutsettes at det fortsatt skal være den kommunen der fosterhjemmet ligger (fosterhjems kommunen) som skal ha ansvaret for tilsynet med barn i fosterhjem, mens omsorgskommunen har finansieringsansvaret for tilsynet med barnet. Det er altså lagt til grunn at dagens ansvarsfordeling mellom fosterhjems kommunen og omsorgskommunen videreføres.

Asker barneverntjeneste anser det som hensiktsmessig at det klart fremgår av forskriften at det er omsorgskommunen som har finansieringsansvaret og som skal bære de økonomiske utgiftene for den som skal utføre tilsynet når det er fosterhjems kommunen som utfører oppgaven. Det bør forskriftsfestes at det er fosterhjems kommunen som fastsetter godtgjøring til den som skal utføre tilsynet, ut fra lokale forhold. Videre bør det presiseres at finansieringsansvaret omfatter alle utgifter for eksempel lønn, kjøregodtgjørelse, utgiftsdekning, opplæring og veiledning. Dette arbeidet er i dag utfordrende for kommunene og vil bli ytterligere komplisert når også utgifter til opplæring og veiledning skal inngå i kostnadene som det skal kreves refusjon om. BLD oppfordres også til å finne en klar finansieringsmodell hvor dette blir ivaretatt.

Barneverntjenesten viser for øvrig til tidligere høringsuttalelse av 02.11.2012 hvor Asker kommune støttet BLDs forslag om et mer profesjonalisert tilsyn, men finner det uheldig at kommunen ikke ble hørt i ønsket om at tilsynet burde vært lagt til fylkesmennene. Dette ville medført at samme instans hadde fått tilsynsansvaret for hele barneverntjenesten og kunne ha fanget opp svakheter i tjenestetilbudet på hele barnevernområdet. Det er av vesentlig betydning at samfunnet oppfatter tilsynsmyndigheten som en uavhengig instans som evner å

føre et forsvarlig tilsyn med de ulike tjenestene og nivåene. Barn som er plassert utenfor hjemmet, for eksempel i fosterhjem og barneverninstitusjoner er i en spesiell sårbar situasjon. Det offentlige har derfor et særlig ansvar for å sikre disse barna forsvarlig omsorg og behandling, og avdekke eventuelle overgrep og krenkelser. Dette tilsier at en uhildet instans bør føre tilsyn og at tilsynet etterser at tjenestene sikrer at barna opplever å bli sett og hørt. Barneverntjenesten mener fortsatt at tilsyn med fosterbarn skulle vært utført av en uavhengig instans som har erfaring med tilsyn på barnevernsområdet. Dette ville vært med på å styrke fosterbarnas rettsikkerhet. Dette ville for øvrig gitt disse barna den samme tilsynsordning som for andre plasserte barn i barnevernet.

Asker barneverntjeneste er også uenig i at det ikke lenger skal stilles krav om at det oppnevnes en bestemt tilsynsfører for det enkelte barn. Bakgrunnen for dette er at i arbeid med barn som plasseres i fosterhjem har vi erfaring med at det kan ta lang tid til at barnet er trygt nok til at en tilsynsfører kommer i posisjon til å snakke med barnet. Blir det ikke oppnevnt en bestemt tilsynsfører vil dette få konsekvenser for barnets mulighet til å være trygg nok til å uttale seg til den som skal utføre tilsynet. Barneverntjenesten viser også til at det er noe uklart hva BLD mener om dette i høringsnotatet og i forskriftsutkastet § 8 sjette ledd.

Barneverntjenesten vil for øvrig presisere at selv om tilsyn med barn plassert i fosterhjem skal bli utført på en bedre og mer profesjonalisert måte, er det ikke en motsetning til at det oppnevnes en bestemt person som personlig har tilsynsansvaret og som barnet vet hvem er. Å avpersonifisere tilsynet ved å flytte det fra en person barnet blir kjent med til et annet kontor i kommunen eller til eksterne aktører, vil gjøre det vanskeligere for barnet å få en relasjon og tillit nok til å åpne seg og gi uttrykk for evt. problemer og bekymringer.

BLD foreslår videre i § 8 fjerde ledd krav om at personen må være egnet. Innholdet i dette kravet skal beskrives nærmere i retningslinjer, herunder betydningen av erfaring og kunnskap om arbeid med barn. Hva som skal til for å være egnet, vil bero på en konkret vurdering der forutsetninger for å kunne skape åpenhet i tilsynssituasjonen er sentralt. Asker barneverntjeneste mener at det bør fremgå i retningslinjer at det bør stilles tydeligere krav til den som skal utføre tilsynet, for eksempel stille krav til sosial-/pedagogiskfaglig utdanning og har erfaring med å snakke med barn. Det må også utarbeides faglige retningslinjer for forsvarlig oppfølging av barna hvor det fremgår hva som skal undersøkes og hvordan dette skal gjøres.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Endringene i reglene for tilsyn med barn i fosterhjem vil ha administrative og økonomiske konsekvenser for kommunene. BLD opplyser at de vil komme tilbake til de økonomiske og administrative konsekvensene av lov- og forskriftsendringen i de årlige budsjettframleggene.

Asker barneverntjeneste anser det som viktig at kommunene blir tilført ressurser da forslaget innebærer nye utgifter for kommunen for eksempel at tilsyn med barn i fosterhjem skal utføres gjennom et mer profesjonisert tilsyn og at kommunen får ansvar for opplæring og veiledning.

Med vennlig hilsen

Anne-Karin Andvik
barnevernsjef

Bente Risholm Johnsrud
leder avdeling omsorg

Hanne S. Børing
juridisk rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk uten signatur